

Listy Zdeňka Vojtěch z Lobkovic sestře Johance z Lobkovic z roku 1612. SAP 62, 2012, s. 41-82.

Filip Mažár

Za nejpůsobivější dopisy Zdeňka Vojtěcha Popela z Lobkovic, jaké jsem kdy četl, považuji ty, jež v roce 1612 napsal své setře Johance z Lobkovic. Ač nevelkého rozsahu, oplývají citovou upřímností, s jakou se u Lobkovic setkáváme již jen v jeho španělsky psaných listech manželce Polyxeně z let 1618-1627. Nejvyšší kancléř českého království Zdenek Vojtech z Lobkovic tyto dopisy napsal v průběhu května až července 1612 za svého pobytu ve Frankfurtu nad Mohanem, kde byl tou dobou volen, korunován a oslavován nový římský císař Matyáš Habsburský. Ve Frankfurtu byla i Lobkovicova manželka Polyxena, která doprovázela Annu Tyrolskou. Jejich tříletý syn Václav dlel doma v Pernštejnském paláci na Pražském hradě pod dohledem Johanky z Lobkovic, Zdeňkovy sestry. V daném case šlo patrně o první déletrvající odloučení obou rodičů od dítěte.

V roce 1610 přibylo krátkodobých cest Zdenka Vojtěcha mimo Prahu, jednou či dvakrát jej mohla doprovázet Polyxena se synem. Kancléř Lobkovic se opět vypravil do Roudnice, aby zde pohostil arcikníže Leopolda při jeho zastávce na diplomatické cestě do Drážďan. Arcikníže Leopold byl kmotrem Václava Eugenia. At již obě cesty do Roudnice v roce 1610 absolvoval Lobkovic sám nebo se Zenou a synem, ať by Polyxena s chlapcem strávila nějaký čas mimo Prahu mimo doložené Zdeňkovy nastaví ve společnosti Adama ze Šternberka a arciknížete Leopolda, neodloučili by se od sebe na dobu delší než několik dní. Po většinu roku 1610 byli spolu v Praze. Nejinak tomu asi bylo i v právní půli roku 1611, kdy politické a valence události v pražských městech nedovolily kancléři Lobkovicovi kamkoli vycestovat. Po přepadení Male Strany 15. února 1611 vojskem Leopolda Pasovského zřejmě neopustil ani Pražský hrad. Pernštejnský palác a s ním celý areál Pražského hradu zůstaly ušetřeny útoku pšovských vojáků a následných bojů. Lobkovic dlel v Praze jak před dotčeným vpádem a okupací, tak nepochybně i dlouho po odchodu vojska. Jisté se zúčastnil zemského sněmu 15. února 1611 na Pražském hradě, na nějž navázal stavovský snem na radnici Starého Města pražského, s nímž císař Rudolf II. a někteří zemští úředníci z hradu na dálku licitovali o přijetí či nepřijetí Pasovských a o obraně [roty nim. V cele těchto císařových vřených stali nejvyšší purkrabí Adam ze Šternberka a nejvyšší kancléř Zdenek z Lobkovic. Staročesky snem byl uzavřen ke dni 4 března, kdy byly prvně tištěny jako artikule, vojáci Leopolda Pasovského opustili Prahu o týden později. V následujících měsících se kancléř Lobkovic zúčastnil bezpočtu schůzek a jednání, především za účelem dosazení míru ve vládnoucím rodu a omezení vlivu triumfující stavovské opozice na Matyáše Habsburského. Ten ji přijel s vojskem na pomoc a pak v jejím středu na Starém Městě pražském strávil bezmála pět týdnů. Mezitím byl na Pražském hradě zahájen generální snem, jenž vyústil v abdikaci Rudolfa II a v Matyášovu korunovaci 23. května 1611.

Konečně nedlouho pote král Matyáš přistoupil k obnově zemských úředníků, čemuž všichni zúčastnění a zainteresovaní věnovali značnou pozornost. Z katolického pohledu renovace 18. června 1611 dopadla nad očekávání dobře. Zdenek Vojtech z Lobkowicze svůj úřad nejvyššího kancléře Království českého bez větších komplikací obhájil.

Lobkovicovi, jejich dvůr, resp. jeho podstatná část, služebnictvo, koci, jezci a koně, ve Vídni potřebovali poměrně rozsáhle zázemí. O něm se však v pramenech, jakož i o finančním zajištění pobytu, nic případného neobjevuje. Velikost doprovodu a účast jednoho z příbuzných Lobkoviců ovšem pěkně ilustruje jedna pasáž v podrobném popisu vítání nevěsty a panovnickovy svatby v casu mezi 30. listopadem a 4. prosincem 1611 od Jiříka Zaváty ze Závěti. Příjezd Anny Tyrolské do Vidně dne 1. prosince vedl dlouhý průvod předních mužů monarchie, zejména z Uher, dělený do oddílů jejich jezdců, peších, trubačů.

Jiným průsvitem je vzkaz Zdenka Vojtěcha pro syna v listu ze 4. na 5. června 1612 Johance Z Lobkovic: povez mu, aby sám pěkně se učil choditi a dobré mluvit. Pokud tu neslo o Lobkovicovi přehnanou starostlivost, lze se domnívat, že Václav byl vane indisponován či dokonce vývojově opožděn. Neumel-liž dobré mluvit, například správně vyslovovat některé hlásky, Ato by v jeho třech letech a čtyřech měsících příliš nepřekvapovalo, ovšem nedovedl v tomto věku sám pěkně chodit, to by již nebylo samo sebou. Měli-li by Václav nějakou vrozenou vývojovou vadu, byli by po nějaké nemoci či úrazu, omezovala by jej přílišná nadváha, o tom můžeme jen spekulovat. Na každý pád v dospělosti netrpěl zadním tělesným postižením.

Byla kancléřova rodina pohromadě v Rezně, a to v centu jisté části dvora a nejspíš i některých příbuzných Lobkoviců, lze mít za jisté, že pote všichni společně odjeli s císařem do Lince, následně počátkem roku 1614 na snu do Českých Budějovic a začas spět do Lince, kde se později konal generální snem 11. za 25 srpna 1614. Pro přístav, císař se dvorem opustil Řezno 25. října 1613, pote bezmála rok sídlil v Linci, kromě několika dní na sklonku roku 1613, kdy byl krátce v Táboru, a jednoho měsíce, 28. ledna za 28. února 1614, stráveného na sněmu v Českých Budějovicích. Počátkem října 1614 se vypravil zpět do Vidně. Zdenek Vojtech a Polyxena odjeli po skončení budějovického sněmu na některé z vlastních českých panství. Do Lince se vrátili za někdy krátce před 19. březnem. Nedlouho po Velikonocích 1614 se kancléř ještě odebral do Vinda, aby tam učinil jakési oznámení ve věci svého brada Ladislava z Lobkowicze.

Prvním primy doklad o přítomnosti Václava Šebela na společenské slavnosti, navíc doklad pamětní povahy, vznikl při příležitosti položení základního kamene ke kapucínskému klášteru v Roudnici nad Labem dne 3. května 1615. Je jim jednodlistá vytištěná roku 1615 v Praze u dědiců Kašpara Kartesián. Jeho pozoruhodný titul v záhlaví s umně provedeným lobkovickým znakem uprostřed prozrazuje, komu byl určen a kdo byl v jistou chvíli přestaven a vyzdvižen jako spolunositel zbožné fundace: kancléřův nejmilejší synáček Václav František Eusebuis z Lobkovic. Pod titulem následuje výbor sestavilo a slavnostně předneslo, jak podotknuto v Radku pod titulem, učení milovné žakovstvo roudnické sokly. Šestiletý Václav Eseji tím byl nadmíru poctěn, v jednu chvíli se stal ústřední postavou dlouho připravovaného a perlivě zinscenovaného katolického představení.

Vydávané dopisy Zdenka Vojtěcha Popela z Lobkowicze vypadají docela obyčejné. S výjimkou jednoho jde o jednolístý s textem na lícové a adresou na rubové straně. V jednom dotčeném případě byl užit dvojlist, popsán byl ale tímž způsobem vpředu na prvních a vzadu na druhu listu. Všechny do jednoho jsou opatřeny krátkou dorsální poznámkou o obsahu, přičiněnou později neznámým pořizem ještě v 17. století, spise v druhém pólu. Vlastní psaní včetně adres pocházejí od Zdenka Vojtěcha z Lobkowicze. Dále bude upřena pozornost výhradně k obsahu. Ten můžeme jednoduše označit za intimní. Ovsem emocionální rovnu všech piti dopisu více či mene zpravodajství o minulem a nebo chystaném děni během korunovační mise ve Frankfurtu a při zpáteční cestě v Norimberku, aby na ne navázala závěrečná, upřímné míněna díkuvzdání a praní. Dopisy jsou tedy předně působivým dokladem o Zdenkové srdečnosti a šlechetnosti, současné klíčem k bližšímu nahlédnutí do soukromí jeho rodiny a konečně sporým zdrojem novinek a zajímavosti.